

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

לפני כב' השופטת הילה גרסטל, נשיאה

התובעים: 1. קיס נבטוב
2. המוסד לביטוח לאומי

נגד

הנתבעים: 1. גרגורי קרבצ'יק
2. משרד הבריאות
3. שר הבריאות

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

לפני תביעת התובע 1 (להלן - "התובע"), יליד 1939, טבח במיקצועו, לפיצויים בגין נזקי גוף שנגרמו לו בשל טיפול רפואי רשלני, שבוצע בו, לטינתו, ע"י הנתבע 1 (להלן - "הנתבע"), ותביעת המוסד לביטוח לאומי (להלן - "המל"ל") לשפוטו בגין כל תשלום ששילם או ישלם בעתיד לתובע בגין נזקי אותו טיפול התביעה הוגשה גם נגד נתבעות 2-3, והן הגישו, מצידן, הודעת צד ג' נגד הנתבע חלק זה של התביעה סולק בהסכם פשרה, בין התובעים לנתבעים 2-3, שקיבל תוקף של פסק דין ביום 09.8.07.

1. הרקע העובדתי וההליך בבית משפט זה

(א) לקראת סוף שנת 1998, על רקע של כאבי גב ורגליים מהם סבל, פנה התובע למרפאתו של הנתבע ועבר שם סדרה של 13 טיפולים רפואיים שכללו חימום מקומי של אזורים שונים בגב, הזרקות לגב, פיזיותרפיה ושימוש בשיחות שונות

(ב) על פי הנטען בכתב התביעה, חש התובע במהלך הטיפול ה-6 בכאב חזק, מיעין "זרם" במקום ההזרקה, הוא נגרר לחדר אחר במרפאת הנתבע, הושאר שם מספר שעות בטרם שוחרר ולטרות חולשה ועצומה הצליח להגיע לביתו

(ג) ביום 13.12.1998 (להלן - "יום האירוע") במהלך הטיפול ה-13, התלונן התובע על כאב ונז בעמוד השדרה בעת הזרקה למקום (להלן - "ההזרקה"). לאחר מכן התלונן על חסר תחושה ותרדמת בכלג גופו התחתון. הנתבע הבהיר לו כי זו תופעה מוכרת וחולפת, אך משיעבו לא השתפר, והוא אף איבד את הכרתו מספר פעמים, טלפן התובע לביתו והיא

! מתוך 14

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

- 1 הזמינה אימבולנס שפינה אותו לבית החולים בילינסון. שם היה מאושפז למעלה
2 מיחודש
3
- 4 לאחר האשפוז בבית החולים בילינסון, שבמהלכו טופל התובע בטיפול נמרץ, במחלקה (ד)
5 הכירורגית ובמחלקה הנזירולוגית, שוחרר התובע ביום 19.1.1999 להמשך טיפול בבית
6 לוינסטיין. אלא שכעבור ימים ספורים הובהל שוב לבית החולים בילינסון, נותח
7 ואושפז לתקופה נמושכת. כשהוחזר לבית לוינסטיין עבר שם הליך שיקומי שארך
8 כשמונה חודשים, ובסופו שוחרר כשהוא רתוק לכיסא גלגלים, סובל מפרפליגיה מלאה,
9 אינו שולט על סוגריו ונוקק לקטטרוזיציה עצמית קבועה של שלפוחית השתן.
10
- 11 משרד הבריאות מינה ועדת בדיקה לחקור את האירוע, וזו, לאחר שמיצאה שהנתבע (ה)
12 אשם ברשלנות חמורה, המליצה על נקיטת אמצעים משמעותיים, וקובלנה בהתאם
13 הוגשה לשר הבריאות ועדת משמיעת שמונתה על ידו הוציאה תחת ידה "הכרעת דין"
14 בה אימצה את עיקר עילות הקובלנה. כבי השופט זיילר, לו הואצלו סמכויות שר
15 הבריאות לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים (נוסח חדש) תשל"ז – 1976, דן בהטלצות
16 ועדת המשמיעת וקבע שרישיון הרכואה של הנתבע יותלה למשך 5 שנים מיום 1 8 06
17
- 18 התובענה שלפני הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה, ביום 26.10.1999. בשנת 2005 (ו)
19 צורף המל"ל כתובע נוסף בתיק. ביום 7.8.09 ניתן תוקף של נסק דין להסכם פשרה בין
20 התובעים לנתבעים 2 ו-3. התובעים והנתבע זומנו להמשך הליכים בתיק. בסך הכל
21 נתקיימו בבית משפט זה 6 דיונים בתיק, כולם ללא נוכחות הנתבע. היעדר הנתבע
22 הוסבר על ידי בא כוחו בטענה שהנתבע נמצא בניוסקבה, במצב בריאותי רע שאינו
23 מאפשר לו להתייצב לדיונים בארץ
24
- 25 בדיון מיום 10.9.09, בהיעדר הנתבע, עתר בא-כוחו להארכת מועד להמצאת תעודה (ז)
26 רפואית כדיון, זאת לאחר שבא-כוח הנתבע טען גם הפעם שמרשו בחו"ל ומצבו הרפואי
27 הקשה אינו מאפשר לו להגיע ארצה. הוריתי על קביעת התיק להוכחות וקבעתי לוח
28 זמנים להגשת תצהירי עדות ראשית. ביום 29.10.09 הוגשו תצהירי עדות ראשית מטעם
29 התובע שלו עצמו, של בנותיו וכן חוות דעת משלימה תצהירי עדות ראשית מטעם
30 הנתבע לא הוגשו מינולם, והמומחה מטעמי לא זומן על ידי בא-כוחו לחקירה נגדית
31 הנתבע גם לא התייצב לדיון ההוכחות ביום 23.12.09. בדיון זה הודיע בא כוחו שאין
32 בכוננתו לחקור את עדי התביעה וביקש להטותין עם שמיעת ההוכחות עד שובו של
33 הנתבע בניוסקבה, או לחלופין לשחררו מייצוג בשל חוסר יכולתו לנהל את ההגנה בתיק
34 כראוי. יצויין כי גם במועד זה לא היתה ברשות בא-כוח הנתבע תעודה רפואית כחוק
35 והתעודה היחידה שהיתה בידיו היתה מיום 10.8.08, ולא היתה ערוכה כדיון

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

- 1
- 2 (ח) התובעים התנגדו לדחיית שמייעת ההוכחות, ולנוכח התמישכות ההליכים בתיק, או
- 3 המצאה של תעודה רפואית כדין לתביעה במיזבו הרפואי הנטיען של הנתבע, וייתור בא-
- 4 כוח הנתבע על חקירת העדים מיטעם התובעים, דחיתי את בקשת הדחייה ובקשת
- 5 השחרור מייצוג והודיתי שהצדדים יסכמו בכתב ויינתן פסק-דין על סמך החומר
- 6 הקיים בתיק סיכומי הצדדים הוגשו, וכעת ניתן להכריע בתובענה. אדגיש בנקודה זו
- 7 שוב, כי עד היום לא הומצאה תעודה רפואית עדכנית כנדרש
- 8
- 9 **2. שאלת האחריות**
- 10
- 11 (א) התובע גורס שהחבות המלאה לנזקיו מונחת על כתפי הנתבע. התובע סבור גם כי הנטל
- 12 מוטל על כתפי הנתבע להוכיח שלא התרשל בהתנהלותו ושהנתבע כשל בהרמת נטל זה
- 13
- 14 (ב) הוכח כי ביום האירוע הזריק הנתבע לתובע זריקה לאזור עמוד השדרה
- 15 הכינתני ושכמהלך ביצועה חש התובע בכאב וכו בעמוד השדרה ובכאבים לאורך
- 16 הרגליים. כשהתלונן על תחושות אלו, הוסבר לו על ידי הנתבע שאלו תופעות ידועות
- 17 במהלך זריקות ניסוג זה, ושהדברים יסתדרו תוך זמן קצר. בפועל, התחושה ברגליו לא
- 18 חזרה אליו, ומיזבו החרוף לטענת התובע, הנתבע הרימו והניח אותו על מיטה בחדר,
- 19 ללא כל השגחה או ניטור כך שכב זמן רב, ופונה לב"י"ח רק לאחר שבני משפחתו
- 20 התערבו והזמינו עבורו אמבולנס. התובע טוען שהנתבע סירב לשתף פעולה עם הצוות
- 21 הרפואי בבית החולים בילינסון, תוך התעלמות מחובותיו כרופא.
- 22
- 23 (ג) כחנות דעתו הרפואית של ד"ר יוסף קופל, מומחה להרדמה ולשיכוך כאבים כרוניים,
- 24 עולה שבעקבות ההזרקה נגרם לתובע נזק יצבי אשר השפעתו רב מערכתית, ושכתוצאה
- 25 מיפנה נגרם לו שיתוק מלא של פלג גופו התחתון כגובה 10D, הפרעה תחושתית בשני
- 26 צידי הפנים, חירשות דו צדדית מוחלטת ללא אפשרות שיפור במכשיר שמיעה, והוא
- 27 נדרש להטטרוזיציה יעניית של שלפוחית השתן ארבע פעמים ביום במהלך השיקום
- 28 בגין הפגיעה נאלץ התובע לעבור ניתוח קולוסטומיה ומאז הוא נזקק לשימוש בשקיות
- 29 לריקון המעייים
- 30
- 31 (ד) בכתב הגנתו טען הנתבע שהחומר שהוזרק לתובע הוא חומר בשם 3% Scandicaine,
- 32 המשיש להרדמה כללית (ד"ר קופל מציין כחנות דעתו שיש להניח שמדובר בטעות
- 33 סופר, והכוונה הייתה לחומר להרדמה מקומית) ההזרקה בוצעה, לטענתו, לנהודה
- 34 הנמצאת 2.5 ס"מ מעמוד השדרה ולעומקה של לא יותר מ-1.5-2 ס"מ, והתחושות אותן

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

- 1 חש התובע הן סבירות לחלוטין ושכיחות בטיפול מיסוג זה. הנתבע טוען שכאשר חלה
2 ירידה בתחושה ברגל שמאל של הנתבע, לאחר ההזרקה, הופסק הטיפול והתובע חובר
3 למשגוח לצורך ניטור דופק, לחץ דם ו-ECG. הנתבע סבור שלא ייתכן שנוקי התובע
4 נגרמו כתוצאה מההזרקה, וזאת, בין היתר, מאחר שכלל לא בוצעה הרדמה שבגינה
5 יכול החומר להגיע לתעלת חוט השדרה, החולה היה שכוב על בטנו במינה שלא מאפשר
6 הרדמה כאמור מימלא, ומאחר שהמיחט בה השתמש הנתבע קצרה מכדי להגיע אל
7 תעלת חוט השדרה.
- 8
- 9 טענות אלו של הנתבע נכללו בכתב הגנתו, אך אין להן כל תימוכין בתצהירי עדות (ה)
10 ראשית התובע, בסיכומיו, מדגיש שהנתבע סירב לזמן לעדות את המובחה שחיונה דעה
11 מיטעמו, וטוען שיש להוציא את חוות הדעת מתיק בית המשפט בשל כך
12
- 13 טענה זו ניקבלת עליו. אכן, נוכח אי העמדת המובחה מיטעמו לחקירה נגדית, מנוע
14 הנתבע מלהסתמך על חוות הדעת הרפואית שהגיש, ואין בדעתי להעניק לה משקל
15 ראייתי כלשהו
16
- 17 להוכחת אחריותו של הנתבע צירף התובע חוות דעת של ד"ר יוסף קופל, מופחה (ו)
18 להרדמה ולשיכון כאבים כרוניים. ד"ר קופל לא נחקר על חוות דעתו ומימלא היא לא
19 נסתרה. עולה מינה כי פגיעת התובע נובעת באופן ישיר מהטיפולים שעבר אצל הנתבע
20
- 21 התובע ניסתמך גם על דו"ח ועדת בדיקה שהקים משרד הבריאות לאחר האירועים (ז)
22 ב"כ הנתבע טוען שדו"ח זה הוא בגדר עדות שמועה ועל כן אינו קביל כראיה. סוגיה זו
23 נדונה ברע"א 7731/04 משרד הבריאות נ' עזבון המנוחה אביטל הלפרין (לא פורסם,
24 ניתן ביום 21.6.07) (להלן -"עניין הלפרין"), וסוכמה כך
25
- 26 "הסוגיה הראשונה בה דנו הייתה האם דו"ח ועדת הבדיקה
27 הינו קביל כראיה נגד המשיב 2. ענינו בחיוב לשאלה זו, זאת
28 לאור פסיקתו של בית המשפט העליון שתחילתה בעניין
29 סילוורמן, המשכה בפרשת ואתורי וסופה לעת הזו בעניין
30 דרוקמן. בפסקי דין אלה ניתנו טעמים והסברים שונים
31 לקבלתו כראיה של דו"ח ועדת בדיקה. נראה שכיום דו"ח
32 כזה יהיה קביל כבר מן הטעם שמדובר בדו"ח שנערך על ידי
33 ועדה שמונתה על ידי משרד הבריאות מכוח חוק זכויות
34 החולה." (ההדגשה שלי, ה.ג.)
35
- 36 יוער, שבניין הלפרין עלתה שאלה בדבר המשקל שיש להעניק לדו"ח ועדת בדיקה (ח)
37 בהיותו עדות מפי השמועה, תוך שצוין כי "אפשר שבעל הדין שהדו"ח מוגש כראיה

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

1 נגדו יעלה טענות כנגד המשקל". בנסיבות שלפני, בהיעדר כל רישום רפואי וכל גרסה
 2 סדורה נאית הנתבע, אנו מוצאת לייחס לדו"ח ועדת הבדיקה משקל משפיעותו. במיוחד
 3 לנוכח העובדה שמיסקנותיו של זה אומצו במלואן ע"י כבי' השופט זיילר בהחלטתו
 4 בוועדת המטעם, שנתהבלה לאחר דיון בנוכחות הצדדים ולאחר התרשמות מחוות
 5 הדעת מיטעם הצדדים.
 6
 7 בטרם אכריע בשאלת האחריות, מוצאת אני להתייחס בקצרה אל הניסגרת (ט)
 8 הנורמטיבית שבגדרה יתנהל דיוגנו. בהקשר זה מתאימים הדברים שנכתבו בע"א בע"א
 9 916/05 שרון כדר נ' מרופ' יובל הרישנו ואח' (לא פורסם, 28.11.07).

10

11 " על מנת לבסס חבות בעולת רשלנות, יש להוכיח קיומם של
 12 שלושה יסודות: חובת הזהירות, הפרתה של חובה זו על ידי
 13 התרשלנות (מעשה או מחדל שאדם סביר לא היה עושה באותן
 14 נסיבות) וגרם נזק. גרם הנזק כולל בחובו שני יסודות: קיומו
 15 של נזק וכן קיומו של קשר סיבתי בין הרשלנות לנזק. יש
 16 להוכיח קיומו של קשר סיבתי עובדתי ולאחריו, במצטבול, קשר
 17 סיבתי משפטי, בין הרשלנות לבין הנזק. משמעות סיבתית
 18 עובדתית בוחנת זיקה פיזיקלית בין הגורם לנזק-אלמלא
 19 התנהגות המזיק הנזק לא היה מתרחש באותה עת ובאותה
 20 צורה או כפי שנהוג לכנותה: "הסיבה בלעדית אין". קשר
 21 סיבתי משפטי בוחן האם ראוי שבגלל אותו סיכון שגרם
 22 עובדתית לנזק ראוי להטיל חבות משפטית. זהו מבחן הצפיות:
 23 האם יכול היה לצפות והאם צריך היה."
 24
 25

26 להקן אבחן את התנהלות הנתבע ואבדוק האם פעל כנדרש מרופא סביר, או סטה (י)
 27 מיסטנדרט ההתנהגות הסביר הנדרש מרופא:

28

29 בחירת הטיפול והתאמתו לתלונות התובע (אא)

30

31 מבחינת חוות דעתו של ד"ר קופל, עליה לא נחקר ומוכיילא לא נסתרה, עולה שהטיפולים
 32 שעבר התובע אצל הנתבע אינם טיפולים המוכרים כרפואה המערבית. כך למשל, לפי
 33 ד"ר קופל, Seandicaine, החומר היחיד שהוזרק לטענת הנתבע, הוא חומר שאינו
 34 מתאים לטיפול ארוך טווח בכאב. גם כבי' השופט זיילר מצייין בהחלטתו, בהתבססו על
 35 האמור בחוות דעת מיטעם הנתבע שיעודה לפניו, שמדובר בחומר להרדמה מקומית בו
 36 עושים שימוש ברפואת שיניים, ואינו מתאים כלל לטיפול אותו התיימר הנתבע לתת
 37 תמיכה לקביעה זו נמצאת בכך שוועדת הבדיקה, שבין חבריה היו שני רופאים לרבות
 38 מיטחה להרדמה, כלל לא הכירה את החומרים השונים שהוזרקו לתובע, ביניהם, אגב,
 39 באלה שאת הזרקתם הכחיש הנתבע בכתב הגנתו

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41

כעקרון, שימוש בפרקטיקה מקובלת יכול שיהווה הגנה לרופא, עת נבחנת סבירות
התנהלותו בניתן טיפול רפואי לעניין זה ראו את שנקבע בדנ"א 7794/98 רביד נ'
קליפורד (הא פורסם, 19 5 2003) (להלן - "עניין קליפורד")

**"אף שאין השימוש בפרקטיקה מקובלת מהווה הגנה
הרמטית לרופא שכשל באותה פרקטיקה, נוצרת לדעתי
חזקה שהשימוש באותה הפרקטיקה אינו רשלני"**

מדובר אם כן, בחזקה שניתנת לסתירה בטיקרה דנן, ניתן לקבוע כי הטיפול שניתן
לתובע הוא טיפול לא מוכר, לא מוכח, לא מקובל ולפיכך אין מדובר בפרקטיקה
מקובלת שהשימוש בה יכול שיגן על הרופא מאחריות. יתרה מכך, לא זו בלבד שלא
עומדת לנתבע הגנה ביחס שימוש בפרקטיקה מקובלת הרי שהעובדה שבחר בטיפול
שאינו מקובל בעולם הרפואה משמשת לרעתו, וגם זאת בהתאם לאמור בעניין
קליפורד, שם נקבע כך:

**"בדרך-כלל החלטותיו ופעולותיו של רופא צריכות להיות
מבוססות על ידע רפואי עדכני ובהתאם לנורמות המקובלות
בעת הרלוונטית בעולם הרפואה (וראו עוד לעניין זה: ע"א
323/89 קוהרי נ' מדינת ישראל – משרד הבריאות, מה(2),
142, ע"א 2694/90 הסתדרות מדיצינית הדסה נ' מימון,
מו(5), 628, ע"א 3264/96 קופת חולים כללית נ' פלד (נב(4)),
(849)**

זאת ועוד, על פי התשתית העובדתית שהונחה לפני אין גם כל סיבה לחשוב שהטיפול
שניתן לתובע התאים לתלונותיו יותר מיטופלים אפשריים אחרים. הנתבע לא ערך
אנמנזה יסודית טרם תחילת הטיפול בנתבע, כפי שעולה מדו"ח ועדת הבדיקה, שמצוין
כי

**"מהרישומים שהוצגו על ידי ד"ר קרבצ'יק ולאחר שמיעת
העדויות, עולה שלא נלקחה אנמנזה מסודרת ממר נבטוב,
הוא לא נשאל על רגישות לתרופות לפני תחילת הטיפול
והדקיה הרפואית שעבר מר נבטוב לא ברורה"**

ואכן, אין בטיק הרפואי כל עדות לביצועה של אנמנזה כנדרש לפני תחילת הטיפול, או
כל תרשומת הכיעדה על הסיבות בשלן נבחר טיפול זה ולא אחר

נוכח זאת, וכיבלי שנסתרה, אני מוצאת לקבל את עמדת ד"ר קופל בחוות דעתו, שלפיה
הטיפול שניתן לתובע לא התאים לתלונותיו, ושהנתבע עשה שימוש בחומרים שאינם

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

1 מתאימים למטרה המוצהרת של הטיפול ושעולולים לגרום לנוק. בכך, כמובן, הופרה
2 חובת הזהירות שחב הנתבע לתובע

3
4 ההזרקה (כב)

5
6 בין הצדדים קיימת מחלוקת באשר לאופן ולמיקום המדויק בו בוצעה ההזרקה. הנתבע
7 טען בכתב ההגנה שההזרקה בוצעה במיקום ובאופן שאינם מאפשרים הזרקה בשוגג
8 אל כערכת העצבים ההיקפית או המרכזית. מנגד, קובע ד"ר קופל בחוות דעתו כך.

9
10 **"הרופא המטפל החדיר את מחט המזרק אל תוך מערכת**
11 **העצבים ההיקפית ו/או המרכזית במקום לבצע את**
12 **ההזרקה באזור האפידורלי או הפרורטברלי כנדרש בטיפול**
13 **זה ולא נסוג מהמשך הפעולה למרות שהחולה התלונן על**
14 **כאבים וזרמים לרגליים כבר בהחדרת המחט – סימן שפגע**
15 **במערכת העצבים המרכזית".**
16

17 נוכח היעדר תיעוד מדויק של הטיפול הרפואי שקיבל התובע כמראת הנתבע לאורך
18 סדרת הטיפולים בכלל וביום האירוע בפרט, מציין ד"ר קופל בחוות דעתו שקשה להבין
19 את כוונת הטיפולים שקיבל התובע כמראת הנתבע, ו"לא ברור סוג ההזרקה".
20 הנתבע טען, כסיכומיו, שבהיעדר ידיעה קונקרטית, יצא ד"ר קופל במסקנה טקדמית
21 שגויה ועובדתית, עליה בנויה כל חוות דעתו, ועל פיה מידובר ב-"הרדמה ספינלית ו/או
22 אפידורלית מגובה D6-D7". מסיקנה שגויה זו הופכת, לטענת הנתבע, את חוות הדעת
23 לתיאוריה שלמה המבוססת על השערות בעלמא.

24
25 אני מסיכמה שעל פני הדברים, אכן מבוססת חוות דעתו של ד"ר קופל במידת מה, על
26 השערות, מלונדות אמנם, באשר לאופן ההזרקה ולמינגנון הפגיעה בתובע ודוק. ד"ר
27 קופל קובע בבירור בחוות דעתו שאין ספק שפעילות הנתבע הן שגרמו לנוקי התובע,
28 הוא רק מציין שקשה לקבוע כיח מינגנון הפגיעה המדויק. לדעתי, ככל שנדרש ד"ר קופל
29 להשערות כדי לנסות ולפענח את מינגנון הפגיעה כאמור, אין לנתבע להלין אלא על עצמו
30 בהקשר זה, שהרי קושי זה נובע, בראש ובראשונה, מתיעוד רפואי דל עד כדי בלתי קיים
31 של הטיפול הרפואי ביום האירוע. הנתבע, כאמור לעיל, לא הגיש תצהיר עדות ראשית
32 מיטעמו, ולא צירף כל מסמך רפואי שמיטנו ניתן ללימוד על אירועי אותו היום. כל שצורף
33 בהקשר זה לתצהירים מיטעם התובע הם שני מיסמכים, בהם רשומות שתי טבלאות,
34 בכתב יד בלתי ברור. לא ניתן לפענח מהן מידע שיוכל לשפוך אור על המחלוקת
35 האמורה

36

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

1 יצוין, שבקטיים הנובעים מהיעדר תיעוד רפואי זה, על כשביעיותיו הראייתיות, נתקלה
2 גם ועדת הבדיקה זו, בהתייחסה לסוגיית התיעוד הרפואי של הטיפול בתובע במרפאת
3 הכאב של הנתבע, מציינת כך:

4

5 **"דוחות אלה נכתבו בכתב יד וברובם לא היו קריאים. בקשות**
6 **חוזרות שהפנתה הוועדה לדר' קרבצ'יק להעתיק מחדש או**
7 **להדפיס דוחות אלה בכדי שניתן יהיה להבינם, לא נענו...**
8 **התיעוד הרפואי של מהלך הטיפול לוקה ביותר..."**
9

10

11 הוועדה אף ביקשה מהנתבע להקריא לפניו מסמך שכתב לאחר האירוע המסכם את
12 הטיפול בתובע, אך בקשתה לא נענתה. הנתבע הואיל להקריא **"רק שבדי משפטים**
13 **אחדים, לא ברורים לחלוטין"**

14

15 אין זה ביקרה, אם כן, שוועדת הבדיקה קבעה ש:**"לא ניתן לקבוע בוודאות את סיבת**
16 **הנזק שנגרם למור נבטוב ואת מנגנון הפגיעה המדויק"**. עם זאת, גם הוועדה, כמו ד"ר
17 קופל, מצאה ששיתוקים מהירים כגון אלה שנצפו אצל התובע בטיפול השישי והשלושה
18 עשר, עם פלס תחושתו ומוטורי ברור, אופייניים להזרקה פאלחש נוקובי לחלל ה
19 Intra-Thecal. כפי שקורה בזמן הרדמה שידרתית

20

21 לסיכום ציינה הוועדה כך

22

23 **"למרות שאיננו יכולים להצביע על מנגנון הפגיעה המדויק**
24 **במר נבטוב, אין כל ספק שנכותו של מר נבטוב קשורה**
25 **ישירות לטיפול אותו קיבל במרפאת של ד"ר קרבצ'יק,**
26 **הוועדה הגיעה למסקנה שהטיפול במר נבטוב אינו עולה**
27 **בקנה אחד עם הרפואה הסבירה הנדרשת מרופא המטפל**
28 **בחולים הסובלים מכאב..."** (ההדגשה שלי, ה.ג.)
29

30 לא ניתן, אם כן, לזקוף לחובתו של התובע את חוסר יכולתו להצביע על מנגנון פגיעה
31 מדויק, כשהערפל העובדתי שגורם לכך פוזר על ידי הנתבע, אם בתיעוד רפואי לוקה
32 שלו את האירוע, אם בסירובו להגיש תצהירי עדות ראשית, ואם בהיעדר שיתוף פעולה
33 מצידו עם ועדת הבדיקה

34

35 אציין, שביעבר להיעדר תיעוד רפואי נאות של הנתבע, ניסתמן דפוס ברור של חוסר
36 נכונות מצידו של הנתבע לשפוך אור על הטיפול ביום האירוע, אם לפני ועדת הבדיקה,
37 אם לפני ועדת המשמעת, וכמובן בהיעדרו ניכר הדיונים לפני והימנעותו מלהגיש תצהיר
38 עדות ראשית בתיק. בהקשר זה סבע כבי' השופט זיילר בהחלטתו שיש בהתנהגות

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

1 הנתבע כדי לזכות אותו בביקורת קשה, בין היתר בשל השתמטות מדין לפני ועדת
2 המשימעת במשך שנים ארוכות ובשל כך שפילא פיו אלם בדיונים לפניו
3
4 לסיכום שאלת האחריות, אני מוצאת שהטיפול שנבחר לא התאים לתלונות התובע, (יא)
5 ונעשה באופן מסוכן, תוך שימוש בחוברים מסוכנים אני מוצאת שהוכח פוזיטיבית
6 קיומו של קשר סיבתי ישיר בין מעשי הנתבע ומחדליו, לנוקי התובע משהוכחו כל
7 יסודות ועולת הרשלנות, אני הובעת שהוכח לפני שהנתבע התרשל ועקב התרשלותו
8 נגרם לתובע נזק

9
10 העברת הנטל

11
12 לביעלה בין הנדרש, מוצאתי להתייחס אל טענת התובע בדבר העברת נטלי ההוכחה (יב)
13 והראיה, התובע בסיכומיו טוען שהנתבע כשל בעריכת תרשומת רפואית מספיקה
14 וברורה של האירוע ואף זייף רשומות רפואיות הנוגעות לו, ולכן, נוכח הנזק הראייתי
15 שגרם לתובע, יש להעביר אליו את הנטל להוכיח שלא התרשל בטיפול בו

16
17 סבורה אני שהצדקה עם התובע בעניין זה. (יג)

18
19 בע"א 8151/98 שטרנברג נ' ד"ר צ'צ'יק, פ"ד (נו1) 539 (2001), (להלן -"עניין
20 שטרנברג") שדן באריכות בדוקטרינת הנזק הראייתי, נקבע כך:

21
22 **"א-י שמירה על רישומים רפואיים עשויה בניסיונות המתאימות**
23 **להעביר אל הנתבע את הנטל לשלול את קיומה של התרשלות**
24 **או של קשר סיבתי מצדה – הכול לפי העניין ובהתאם לנזק**
25 **הראייתי שנגרם"**

26
27
28 אין ספק שבניקרה זה, נוכח החוסר הראייתי ואי ההקפדה על רישום נאות, יש להעביר
29 את הנטל אל הנתבע להוכיח שלא התרשל ושלא קיים קשר סיבתי בין התרשלותו
30 הנטיעת לנוקי התובע

31
32 בהקשר זה עולות שתי שאבות האחת - מהות הנטל המועבר, אם נטל השכנוע הוא, אם
33 נטל הראיה, והשנייה - היקף הנטל שיועבר, כלומר אילו יסודות של העולה יצטרך
34 הנתבע להוכיח שלא מתקיימים ובאשר לאילו יסודות תיוותר חובת ההוכחה על
35 התובע

36
37 לגבי מהות הנטל המועבר יפים דבריו של כבי השופט ריבלין בעניין שטרנברג (יד)

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

"אין ספק כי מקום שבו היה על הרופא לבצע רישום נאות, אך רישום זה לא נעשה, ולמחדל זה לא ניתן הסבר מניח את הדעת, יועבר נטל ההוכחה בדבר העובדות השנויות במחלוקת, שיכלו להתברר מתוך הרישום, אל הרופא או המוסד הרפואי הנתבע". (ההדגשה שלי, ה.ג.)

באשר להיקף הנטל הנובע נקבע כך:

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

"אם החסר הראייתי שולל מן התובע את האפשרות להוכיח את יסודות העולה כולם, אזי עשוי חסר זה להעביר לנתבע את "מלוא מיתחם הנטל". ואילו כאשר הפגם ברישום ממקד בעניין בודד ותו לא, יהיה מקום להעביר את הנטל אך לאותו עניין נקודתי. ובמילים אחרות, על-פי התפרסותו של החסר הראייתי נגזר "היקפו" של הנטל המועבר".

ברור, מיהחוסר הניקיף בתיעוד הרפואי, שבנסיבות שלפני ניתקיימים הכללים שנקבעו בפסיקה לעניין העברת נטל ההוכחה, כמו גם נטל הראייה. די היה בכך כדי להעביר את מלוא הנטל בשאלת האחריות. כמו גם בשאלת הקשר הסיבתי, לכתפי הנתבע.

20
21
22
23

לסיכום, על הנתבע היה להוכיח שנוקי התובע נגרמו ללא קשר לטיפול שהעניק לו, (טו) ומבלי שהתרשל, שכן על פניו, מתבקשת הניסקנה ההפוכה, קרי, שנוקי התובע נגרמו כתוצאה מיהטיפול שקיבל אצל הנתבע. היא ולא אחרת. כך קבעה בנחרצות ועדת הבדיקה, כך קובע ד"ר קופל, היומחה מטעם התובע וכך קובעת גם אני. משכשל הנתבע להוכיח אחרת, ולפיין האמת אף לא עשה את הנדרש כדי לנסות ולעשות כן, אין כל קושי לקבוע שיסודותיה של עוולת הרשלנות ניתקיימים במלואם ושהוכחה אחריותו של הנתבע לנוקי התובע שניתן לייחס לטיפול.

24
25
26
27
28
29
30
31

נכותו של התובע

32
33

השאלה שנותרה להכרעה היא מהם נזקיו הרפואיים של התובע כתוצאה מניעשיו (טז) הרשלניים של הנתבע. לעניין זה יש לפני תצהירי עדות ראשית מטעם התובע וחוות דעת משלימה מטעם ד"ר קופל, מימנה עולה שלנתבע יש לביעלה מי - 100% נכות מצטברת אעיר בנסודה זו שד"ר קופל הוא מומחה להרדמה, ואינו בעל המומחיות המתאימה ביותר לצורך חיווי דעה בדבר נזקיו הנטיענים של התובע, שהם כרוכים ניירולוגיים עם זאת, המיל"ל קבע לתובע 100% נכות צמיתה וכהתאם לכך משלם הוא את הקצבאות נכות זו מורכבת משיתוק כוחלט של פלג הגוף התחתון מגובה 10D, הפרעה תחושתית בצורה בינונית כשני צידי הפנים בגין פגיעה בעצבי המוח, חירשות דו צדדית ללא

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

1 אפשרות שיפור, בעיית מינויים שחייבה ניתוח ומיצוי שימוש בשקית לריקון המיניים
2 וכן פגיעה בשלפוחית השתן המחייבת צנתור עצמי.
3
4 (י) ניתן לקבוע שלתובע נותרו 100% נכות רפואית משוקללת וכי נכות זו היא גם נכותו
5 התפקודית.
6
7

3. גובה הנזק

8
9 (א) כאב וסבל
10
11 לתובע נגרם סבל קשה ביותר כתוצאה מפיגעי הנתבע ומחדליו, ולא ניתן כלל להגזים
12 בתיאור סבלו. הוא שהה באשפוז מימושך של למעלה מ-6 חודשים בבתי חולים ומוסדות
13 שיקום, ונותר בשותק בשתי רגליו, חירש וסינודי לחלוטין, למרות שהגיע לטיפול
14 כשהוא צועד על שתי רגליו, כאדם עצמאי, עובד ומתפקד
15
16 אני קובעת את סכום הפיצויים בגין כאב וסבל על 1,000,000 ₪ נכון להיום.
17

(ב) אבדן כשר השתכרות

18
19 התובע איבד את כושר עבודתו מיד עם סרות האירוע. בהיותו בן 59, והפסיד. עקב כך,
20 שכר עבודה של 94 חודשים, עד להגיעו לגיל 67.
21
22 לפני האירוע עבד התובע כעוזר שף, והשתכר 5708 ₪ ברוטו לחודש. התובע הצהיר,
23 ויעדותו לא נסתרה, שקיבל הצעת עבודה למשרת טבח ראשי בבית הספר הדתי "אמונה"
24 בכפר סבא, וצפוי היה להשתכר כ- 8,500 ₪ לחודש. כן הצהיר התובע שמנהל בית הספר
25 התקשר לביתו בחודש 1/1999 כדי לבקש שיתחיל לעבוד
26
27 מאחר שהתובע לא הספיק להתחיל לעבוד במקום החדש ולא ניתן לדעת אם אכן
28 הייתה משכורתו כמובטח, ואם היה מתמיד, פחד גיסא, אך קרוב לוודאי ששכרו היה
29 גדל במהלך השנים. מאידך גיסא, אני מיענידה את שכרו ברוטו על **9000** ₪ בערכים של
30 היום
31
32

!! בתוך 14

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

1 על בסיס שכר חודשי זה, של 9,000 ₪ ברוטו, במיכפלת 94 חודשים, אני קובעת את
2 הפיצוי בגין הפסד ההשתכרות של התובע, על סך של 846,000 ₪ בצירוף ריבית מאמצע
3 התקופה ועד יום התשלום

4

5 (ג) עזרת צד ג' לעבר והעתיד

6

7 התובע, כאמור, הוא בעל נכות תפקודית מלאה, ונדרש לסייעוד בכל שעות היממה. גדעון
8 האס, בחוות דעתו, העריך עלות מיטפל זר בסכום של 7,924 ₪ לחודש, כולל בחלוף
9 לסופי שבוע, וב"כ התובע עתר לתוספת פיצוי עבור בני המשפחה הסוגעים את התובע
10 ובסך הכל עותר הוא לפסיקת 12,000 ₪ לחודש. ב"כ הנתבע כלל לא ערך בסיכומיו
11 חישובי נזק מיטימו והסתפק באמירה שראש נזק זה לא הוכח. משכך סבורה אני שניתן
12 לפסוק לתובע את הסכום שנקבע על ידי גדעון האס – דהיינו:

13 **לעבר - 7,924 ₪ X 132 חודשים בצירוף ריבית מאמצע התקופה**

14 **לעתיד - 7,924 ₪ X מיקדם היוון 04.137**

15

16 (ד) אובדן פנסיה

17

18 התובע הציג תלושי שכר מהם עולה כי הופרשו לזכותו סכומים לביטוח מנהלים וקרן
19 פנסיה והפסדים אלה מיגיעים לטענתו כדי 173,205 ₪. חישוב זה לא הובהר די צורכו
20 אולם אין ספק שגורם לתובע נזק כלשהו בראש נזק זה ואני מעמידה אותו על 100,000
21 ₪

22

23 (ה) התאמות פיננסיות

24

25 התובע הציג קבלות במצורף לתצהירים ועל פי האמור בסיכומי בא-כוחו מגיעות
26 הקבלות בגין התאמות הדיור לסך כולל של 75,427 ₪. בהנחה שיידרשו התאמות
27 נוספות אני מוסקת סך 100,000 ₪

28

29 (ו) הוצאות רפואיות וציוד עזר

30

31 התובע מציין בתצהירו (סעי' 58-59) כי עקב האירוע נגרמו וייגרמו לו הוצאות רפואיות
32 מרובות המוערכות על ידו בקרוב ל- 600,000 ₪ בגין העבר והעתיד. מאחר שבגין העבר
33 צורפו אך מיעט קבלות, ואין לפני אסמכתאות לעלות המשווערת העתידית, אך ברור כי
34 יהיו עלויות שונות, אני מעריכה סכום זה בגין העבר והעתיד ב- 250,000 ₪.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

(ג) הוצאות כלליות, ניידות ואחרות

ב"כ התובע עותר לפסיקת סך 400,000 ₪ לעבר ולעתיד בגין ראש נזק זה לתצהיר צורנו אך ניקצת מיהקבלות עם זאת, בגין הצרכים שיתכנו שיהיו לתובע אני פוסקת לו סך 100,000 ₪

4. ההודעה לצד שלישי

בהודעה שהגישו הנתבעים 2-3 ולהלן -"המוודיעים" נגד הנתבע נתבקש סעד שלפיו יחויב הנתבע בשיפוי המודיעים בגין כל סכום שייפסק נגדם בפסק הדין נשוא תביעה זו, אם ייפסק בתוספת הוצאות, שכר טרחת עורך דין וכו'.

כזכור, הגיעו נתבעים 2-3 להסכם פשרה עם התובע ועל פי האמור בסיכומי בא-כוחם, "התשלום שולם במסגרת תפיסה ציבורית מוסרית רחבה" ועל כך יש לברך. עם זאת, אני סבורה, שאין לחייב את הנתבע להשיב למודיעים את הכספים ששילמו במסגרת הסכם הפשרה לסילוק התביעה נגדן. מעבר לעובדה שסכום זה אינו סכום שנפסק נגדן, ואינו בגדר חיוב בדין, ועל כן ספק אם נכנס בגדר הסעד המבוקש על ידיהם בהודעה לנתבע, לא נעשה דבר על ידי המודיעים להוכיח את חבותו של הנתבע ואת הסיבות לכך שיש לחייבו בהשבה סוגיית היחסים בין נתבעים 2-3 לבין הנתבע לא הובהרה כלל, ואין די באמירות בעלמא לשם הטלת החיוב.

5. סיכום

אני קובעת שהנתבע אחראי לנזקיו של התובע כמפורט לעיל. בגין אחריותו זו יישא הנתבע ככלוא נזקי התובע, בניכוי התשלומים ששולמו לתובע על ידי המל"ל, ובניכוי הסכומים ששולמו לתובע ע"י הנתבעות 2-3 במסגרת הסכם הפשרה כתיק.

אני קובעת גם שהנתבע ישפה את המל"ל בגין כל תשלום שזה העביר או יעביר לידי התובע לצורך קביעת הסכום המדויק לתשלום יגיש ב"כ התובע פסיקתה מתאימה לחתימתי בעירוף חוות דעת אקטוארית מיעודכנת להוכחת תגמולי המל"ל ששולמו וישולמו בעתיד הנתבע יישא בהוצאות התובע ובהוצאות המל"ל וכן בשכר טרחת ב"כ התובע בשיעור של 20% + מע"מ, ובשכר טרחת ב"כ המל"ל בשיעור של 20,000 ₪ + מע"מ.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5218-08-07

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

המזכירות תשלח עותק מפסק דין זה לצדדים בדואר רשום

ניתן היום, די סיון תש"ע, (17 מאי 2010), בהעדר הצדדים

כלה גרסטל

הילה גרסטל, שופטת - נשיאה